

Helen Star Cave

Teie 07.04.2020

Meie .09.2020 nr 1-6/20-52/4

Seisukoht kollektiivse pöördumise „Seisame Elu eest: nõuame 5G ohutute piirnormide kehtestamist ja pikaajalisi uuringuid tehnoloogiaärist sõltumatutelt teadlastelt“ kohta

Austatud kollektiivse pöördumise esitajad

Täname Teid, et esitasite Riigikogule 7.aprillil k.a kollektiivse pöördumise „Seisame Elu eest: nõuame 5G ohutute piirnormide kehtestamist ja pikaajalisi uuringuid tehnoloogiaärist sõltumatutelt teadlastelt“.<sup>1</sup> Riigikogu juhatus võttis pöördumise menetlusse 5.mail. **Riigikogu sotsiaalkomisjon arutas pöördumist k.a 2.juuni, 15 ja 21. septembri istungitel ning otsustas pöördumise jätta sisulise aruteluta ja tagasi lükata, sest kollektiivne pöördumine on sisult kokkulangev pöördumisega<sup>2</sup>, mille menetlemisest on möödas vähem kui kaks aastat (RKKTS § 152<sup>14</sup> lõige 1 punkt 1).**

Sotsiaalkomisjon tegeleb eelmisest samasisuliselt pöördumisest lähtuvalt 5G küsimusega järjepidevalt. 2019.a palus komisjon majandus- ja taristuministril (kiri nr 1-6/19-24/9) viia läbi 5G mastide rakendamisel mastide vahel kiirguse mõõtmised. Samuti tegi komisjon sotsiaalministrile ettepaneku (kiri nr 1-6/19-24/8) jälgida koostöös Terviseametiga 5G mastide kasutuselevõtmisel, kas ja kuidas mastide mõjusfääris viibivad isikud ja objektid on kaitstud kiirguse eest määral, et see ei ohustaks nende tervist ning kas kehtivad piirnormid vastavad rahvusvahelistele standarditele ning kaitsevad rahvatervist. Vaatamata sellele on komisjon otsustanud Teie esitatud pöördumise jätta sisulise aruteluta ning jätkata 5G arengute aktiivset jälgimist Eestis.

2020.a pöördus sotsiaalkomisjon uuesti Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (kiri nr 1-6/20-91/1) ning Sotsiaalministeeriumi (kiri 1-6/20-91/2) poole saamaks infot, kuidas on lähtuvalt komisjoni 2019.a pöördumisest ministeeriumid küsimusega tegelenud.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium selgitas vastuskirjas (nr 1.1-16/20-0110/42422), et mitteioniseeriva kiirguse piirmäärade ülevaatamise ja mõõtmise meetodika kehtestamise pädevus Sotsiaalministeeriumil, millest juhindub oma tegevuses ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium. Eestis ei ole 5G veel kommertskasutuses ja avalikku

<sup>1</sup> Kollektiivne pöördumine ja sellega seonduvad materjalid on leitavad Riigikogu veebilehel:

<https://www.riigikogu.ee/tegevus/dokumendiregister/dokument/f2dff1a9-82db-479a-b7ed-13b67174a519>

<sup>2</sup> 2.mail.2019 a esitati Riigikogule kollektiivne pöördumine „Nõuame 5G tehnoloogia paigaldamise peatamist

Eestis!“ <https://www.riigikogu.ee/tegevus/dokumendiregister/dokument/ffbe42fc-b4e7-4ed3-a703-65c880953120>

sideteenust tarbijatele ei pakuta. Kahele sideettevõtjale on antud sagedusload 5G tehnoloogia testimiseks, millele on oma kooskõlastuse vastavate kiirgusnormide osas andnud ka Terviseamet.

Sotsiaalministeerium vastas (kiri nr 5.1-2/2047-2), et „[v]astavalt elektroonilise side seadusele on sagedusloa omanik (nt mobiilsideoperaator), kes kasutab iseplaneeritavat raadiosagedusala (mis hõlmab 3G, 4G ja 5G tehnoloogiate kasutamist), kohustatud sagedusloa alusel kasutatava raadiosaateseadme paigaldamise tingimused kooskõlastama Terviseametiga. Raadiosaateseadme kooskõlastamisel koostab Terviseamet terviseohutuse alase ekspertiisi, mis toetub sotsiaalministri 21.02.2002. a määruse nr 38 „Mitteioniseeriva kiirguse piirväärtused elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes, õpperuumides ja mitteioniseeriva kiirguse tasemete mõõtmine“ (edaspidi määrus nr 38) nõuetele. Terviseamet arvutab raadiosaateseadme tehniliste andmete ja määruse nr 38 piirväärtuste põhjal välja tingimused, mida tuleb seadme paigaldamisel ja kasutamisel arvestada (nt seadme kaugus elamutest). Vajadusel tehakse ka kohapealsed kiirgustasemete mõõtmised, et piirväärtustele vastavust hinnata ja arvutuste tulemust kinnitada. Terviseamet saab elektroonilise side seaduse kohaselt jätta kooskõlastuse andmata, kui loa taotleja tegevus võib ohustada inimeste tervist või keskkonda ning sellisel juhul raadiosaateseadmeid paigaldada ei tohi. Samuti saab amet juba olemasoleva seadme kasutamist piirata või peatada.

Selle aasta mais koostas Terviseamet mobiilside operaatorite (Telia, Elisa) 5G tehnoloogia katsetamiseks mõeldud testvõrkude terviseohutuse ekspertiisid ning tegi ka mitteioniseeriva kiirguse tasemete mõõtmised kohapeal. Praegu kasutusel oleva hindamismetoodika alusel tehti kiirgustasemete arvutused ja mõõtmised arvestades nn „halvimat võimalikku juhtu“. Mõõtmised näitasid, et kiirgustasemed vastavad määruses nr 38 esitatud piirväärtustele. 5G tehnoloogia iseärasuste tõttu on vaja tulevikus kasutusele võtta uus metoodika, mis võimaldab mitteioniseeriva kiirguse levikut modelleerida ja hinnata täpsemalt. Kui Eestis võetakse kasutusele 5G kommertsvõrgud, tuleb kiirgustasemeid ja nende vastavust piirväärtustele uuesti hinnata.“

Sotsiaalminister andis Riigikogu sotsiaalkomisjonile teada, et koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga otsitakse võimalusi, et rahastada 5G ja mitteioniseeriva kiirguse tervise mõjude uuringu tellimist Eesti teadlaskonnalt, mille eesmärk muu hulgas on üle vaadata kehtivad elukeskkonna mitteioniseeriva kiirguse piirväärtused.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)  
Tõnis Mölder  
esimees

Teadmiseks: Rahvaalgatus.ee  
Riigikogu juhatus  
Riigikogu keskkonnakomisjon  
Riigikogu majanduskomisjon

631 6495 sotsiaal.ametnik@riigikogu.ee